

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Տարեկան գին 4. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէկիս վեցամսեայ 3
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դուռ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. Մէլիքեան, Պապար Ալի շահ-սէտի քիւ 20 Տ. ձեռնարկեալ է- Զեկնիի տպարանը:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

20 փարս

Խմբագիր Բ. ՊԱՂԱՔԱՆ

4. ՊՈԼԻՍ 26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Շաբ. և Էրէն Զօրանիոյ նամակն)

Քաղ. ժողովը տեսնելով այս ամեն ապօրինի գործողութիւններն և մանաւանդ տեղեկանալով թէ ինքնընտր թաղականք եկեղեցւոյն մէջ անկարգութիւն յարուցանելու պատրաստութիւն կը տեսնեն ընդդէմ քահանային և եկեղեցականին, կը պարտաւորուին կառավարական հայազգի բարձրաստիճան պաշտօնէի մը միջոցաւ ազդարարել տալ ինքնընտրներուն, որպէս զի զգուշանան անկարգութիւն մը յարուցանել եկեղեցւոյ մէջ, կը կոչուին յիշեալ անձինքն և ոստիկանութեան փաշայի միջոցաւ կ'ընդունին իրենց պատուէրն:

Սակայն պէտք է յայտնենք թէ վարչութեան այս զգուշական գործողութիւնը կը կատարուին քաղ. ժողովոյ միջոցաւ և ոչ թէ Ս. Առաջնորդի միջամտութեամբ, ինչպէս կարող են վկայել իդմիր մէջ ամեն բարեխիղճը և Ս. Առաջնորդը մօտէն ճանաչող պատուաւոր անձինք: Բայց Արշալոյս, որ ինչպէս ըսինք, տուութենէ դատ ուրիշ դրամագրուիս չունի, անպատկառօրէն կը գրէ թէ Ս. Առաջնորդն յատկապէս խնդրած է վսեմ. Սպարթալեան Յովհաննէս Էֆէնտիէն՝ ինքնընտր թաղականները պատժել կառավարութեան միջոցաւ, մինչդեռ Սպարթալեան վսեմ. Յ. Էֆէնտիէն իբրեւ կենդանի վկայ կարող է միշտ վկայել թէ ինքն իսկ առաջարկած է Ս. Առաջնորդին՝ այդ անձինքն պատժելու համար բողոքել կառավարութեան և Ս. Առաջնորդը մերժած է ըսելով թէ՛ իւր պաշտօնն ու կոչումն է պատժեալներն և բանտարկեալներն ազատել և ոչ թէ պատժել կամ բանտարկել: Արշալոյս կը գրէ նմանապէս թէ Ս. Առաջնորդն թագրելի դրած է ոստիկանութեան փաշային՝ ինքնընտրները բանտարկելու համար. ահաւասիկ սո՛ւտ մը և անամօթ սուտ մը, և Արշալոյս՝ եթէ երբեք պատուոյ զգացում ունի, թո՛ղ իւր անխիղճ յայտարարութիւնն արգարացնելու համար՝ երթայ թագրելին օրինակն՝ եթէ կայ՝ ուղէ և հրատարակէ:

Արշալոյս կը ստէ, դարձեալ երբ շարունակ կը կրկնէ թէ Ս. Առաջնորդն դադարեցուցած է զԱրշալոյս, մինչդեռ մենք և համայն ողջամիտ իդմիրքը ստուգապէս գիտենք թէ Արշալոյս դադարեցաւ առանց երբեք առաջնորդի միջամտութեան, և ընդհակառակն Ն. Սրբադնութեան խնդրանքը վերսկսաւ, թէ և Արշալոյս այնքան ապերախ է

որ անամօթաբար կ'ուրանայ Ս. Առաջնորդի այս վեհանձնութիւնն ու բարեքն: Եթէ անամօթ չէ Արշալոյս և չուզէր շարունակ ստախոսել, կարող է վսեմ. կուսակալին ներկայանալ և իրողութիւնն ստուգել:

Արշալոյս բացարձակապէս կը ստէ երբ կը հրատարակէ թէ Արշալոյս վարչութիւնն ազգային պարտքը աւելցուցած է, քանզի Տնտեսական խորհրդոյ վերջերս հրատարակած յայտագիրն այնպիսի մի բացարձակ և ջախջախիչ հերքում մ'է Արշալոյսի զրախօսութեանց, որ ո՛րչափ խօսի, ո՛րչափ պօռչտայ, իւր պօռչտութիւնն ու դատարկ գոռուգոյնունքն զերօյն չափ իսկ արժէք չպիտի ունենան ողջամիտ հասարակութեան առջեւ:

Արշալոյս սուտ կը խօսի երբ կը գրէ թէ Պայլնորդի դպրոցն փակւած է, քանզի տեղւոյն ժողովուրդն չկրնայով մարտագրուիս ի քահանայի ծախքն միանգամայն հոգալ, այնպիսի մի քահանայ կարգուած է որ թէ՛ կը քահանայագործէ և թէ՛ կը դատախօսէ, այնպէս է նաև ի Մէլէմէն:

Արշալոյս կը ստէ երբ Մանիսայի Օրիորդաց դպրոցի վարժուհւոյն հրաժարելէն դպրոցի փակում կ'ենթադրէ, զի տեղւոյն հոգաբարձութիւնն վաղուց արդէն նոր վարժուհի մը բերելու համար իւր ջանքերն կը շարունակէ: Թողունք որ այս այսպէս է, եթէ նոյն իսկ մի թաղ կամ մի քաղաք չ'ուզէր իւր դպրոցի համար տուրք վճարել, թէև այդ տուրքը կանոնադրապէս իսկ հաստատուած լինի Ս. Առաջնորդէն կամ վարչութեան, և եթէ նմանօրինակ պարագայի մէջ դպրոցը փակուի, միթէ այդ մասին պատասխանատու է Ս. Առաջնորդն: Մենք գիտենք որ Զմիւռնիոյ վիճակին բոլոր թեմերուն մէջ յատուկ ազդեցութիւն մը հաստատուած է Ս. Առաջնորդի ձեռամբ՝ մի միայն գըլխաւորապէս դպրոցներու յարատեւ շարունակման համար և շատ տեղ այդ տուրքերուն իւր կողմէն մասնակից է նոյն իսկ Ս. Առաջնորդն: Արդ, երբ ժողովուրդն չճանաչէր իւր պարտքն, չը հաստուցանէր իւր պարտքն, թէև ամեն ժամանակ յորդաններ և խրատներ չ'են պակսիր, այս տեսակ պարագայի մէջ կ'ըսենք՝ ինչ կրնայ ընել Առաջնորդն:

Մենք այնպէս կը հաւատանք թէ Արշալոյս պէս անարգ թերթեր երբ առաջնորդներու վրայ կը զրախօսեն, փոխանակ ժողովուրդն ի պարտաճանաչութիւն հրաւիրելու, երբ անմտաբար առաջնորդները դատապարտել կ'ուզուի և ժողովուրդը արդարացնել, այսպիսի թերթեր ժողովուրդեան ամենավժուռանգաւոր թշնամիներն են. դժբայն մոլորեցուցիչներն են որ ոչ

միայն ժողովուրդը իւր բարեբարաց դէմ կը յարուցանեն, այլ նաև ժողովուրդի ձեռքով ժողովուրդի աչքը հանել կուտան՝ միշտ կոյր մնալու համար: Զիջէ այսպէս էր ահա Գալթալի ինդիքը: Արդ, վարչութիւնն կը պարտաւորէր ժողովուրդը իւր Սահմանադրական պարտքը վճարելու և ըստ այնմ իւր իրաւունքը դորձադրելու: (1) Արշալոյս բողոքովն հակառակը կը քարոզէ, այսինքն ժողովուրդեան իրաւունքը կ'արժարէ և պարտքը կը զլանայ, և այս ամենամեծ թշնամութիւն մ'է առ ժողովուրդն:

Բայց Արդ. վարչութիւնը չնայելով Արշալոյս ստախօսութեանց, հայհոյանաց, լիճամանաց, չնայելով ոմանց խռովարարաց բռնատուութեան և թեթեւամտութեան, հաստատուն կեցաւ իւր որոշման վրայ և պարտաւորեց ընտրողներուն՝ իւր վճարել իրենց պարտքն և ապա հրահանգ ընդունի վարչութեան նոր ընտրութեան համար: Ահա՛ այսպէս յաղթեց օրինաւորութիւնը, ամօթահար եղաւ Արշալոյս, վճարեցան տուրքերն և մի քանի օրէն պիտի կատարուի օրինաւոր ընտրութիւնն:

Մենք՝ իւր թարգման հանրային ողջամիտ կարծեաց՝ այսպէս մի համառօտ հերքում տալէ յետոյ իզմիրի վարչախօս թերթի զրախօսութեանց, արտօնութիւն ունենալ կը կարծենք՝ հանրային կարծեաց կողմէն՝ Պօլսոյ կրօն. ժողովոյ ամենախորին ուշադրութիւնն հրաւիրել Արշալոյս թերթի վերջին չորեքշաբթի աւուր դեկտ. 19 թուոյն մէջ հրատարակուած մի լիտի յօդուածի պարունակութեան վրայ՝ որ մի անկուր թշնամանք է Գեր. Մէլքիսեդէի Սրբազանի անձնաւորութեան դէմ, մի նողկալի յարձակում է նորին Սրբազանութեան բարոյական կենաց դէմ, մի պզգալի վատութիւն և անհերքի զրպարտութիւն է՝ ազգին բարձրագոյն ժողովներէն մեծամասն ըուէներով պատուեալ և չորս միլիոն Հայ ժողովուրդեան կրօնական Պետն և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հովուապետը լինելու կոչուող բարձրաստիճան համակրելի և սիրելի եկեղեցականի մը անհատական և հանրային կենաց դէմ:

ԻԶՄԻՐԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶ ի ԹՈՒՆՔԻՆ

Թնդանօթը միշտ կ'որոտայ ի Թոնքին, և Ֆրանսական զօրաց հրամանատարը նոր նոր յաղթութիւններ կը ծանուցանէ, զորս Ֆրանսական զօրքերը կը տանին Չինաց վրայ:

Յորմէ հետէ Լըվալ զօրավարն յաջորդած է Գամբրենոն զօրավարին, որ յայտարարած էր թէ ինք կարող չէ այլ ևս մարդ մը զրկել ի Թոնքին՝ առանց վտանգելու Ֆրանսական բանակն ի պատերազմ հանելու կազմակերպութիւնը, Ֆրանսացիք ազդուապէս վերսկսած են իրենց յարձակողական ընթացքն ի Թոնքին: Սոքա օգուտ կը քաղեն այն գարնանային օրէն, որ այս պահուս կը տիրէ Թոնքին մէջ և որ կը դուրսայնէ դինուորական գործողութիւնները դէպ ի Զինական սահմանադրուին յետոյ մղելու համար: Ներկայիս կայսրութեան զօրքերը Հետեւապէս, օր չանցնիր որ հեռագիրը նոր կուլ մը, Ֆրանսական զօրաց մէկ նոր յաղթութիւնը չժանուցանէ: Այս կուրնեւրուն շարքն սկսաւ Հոնկ-Կէնի շրջակայները Սեւ-Դորշակներուն հետ քանի մը մանր մանր կռիւներով, յորս Ֆրանսացիք որ և է կորուստ չեն կրած, մինչդեռ թշնամին 300 մեռեալ ունեցած և 2 թնդանօթ կորուսած է: Մի և նոյն ժամանակ, Նէկրիէ զօրավարը շարժում մը կըսկսէր Լանկ-Սոնի վրայ և արիւնառու զարաւարտութիւն մը կրել կուտար Զինական կանոնաւոր զօրաց փանի մ'օր յետոյ, այն է յունվ. 3ին. 6,000 Զինական զօրաց հանդիպելով ի փախուստ կը դարձնէր զանոնք: Բայց կ'երեւի թէ, ինչ ինչ խոչընդոտներ արգելած էին Ֆրանսացիները հալածելէ փախուստականները, վասն զի երէկ եւ կած Հալախի հեռագիր մը ծանոց թէ, Նիկրիէ զօրավարն իւր յառաջխաղացութիւնը շարունակելով ի Լանկ-Սոն, նորէն 22,000 զօրաց առջեւ գտնուած է, որք նախապէս յաղթուած զօրաբանակին բեկորները լինել կը թուին, և որք Լանկ-Սոնի կողմէ եկող քանի մը զօրագունքերով զօրացած՝ փորձ փորձած են կասեցնել Ֆրանսացւոց յառաջխաղացութիւնը: Զինական զօրաց և Ֆրանսացւոց միջեւ արիւնահեղ կռիւ մը ծագած է, յորում առաջինը 600 հոգի և իրենց թնդանօթներն, պաշարն և ուղղամթերքը կորուսած են, բայց Ֆրանսացւոց կորուստը դեռ յայտնի չէ:

Ֆրանսացւոց իրարու յաջորդող այս յաղթութիւնը ցոյց կուտան թէ, փարիզի կառավարութիւնն

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

որչապի իրաւունք ունէր Յորմոզի ամուլ և մեծածախ գրաւումէն հը-
րաժարելու՝ իւր բոլոր ջանքերն
ի թոնքին կեդրոնացնելու համար :
Եթէ արդարեւ Պրիէն տը Լիւի զօ-
րավարին հրամանատարութեան
ներքեւ դրուած 10-12,000 զօրք յա-
ջողեցան բանի մ'ամիսներ յետոս
վանել 30,000էն աւելի Ձինացուող
յարձակումներն , առանց ի հաշիւ
առնուլ Սեւ-Դորջակաց հրոսակա-
բերը , ստուգիւ կրնանք հաւատա-
լիքէ , Յորմոզիական զօրքերը գիւրաւ
պիտի կրնան վանել Ձինական զօ-
րքերը թոնքին հիւսիսային կողմէն ,
եթէ Յորմոզական արշաւանաց հը-
րամանատարը բաւական թուով
զօրք ունենայ իւր տրամադրու-
թեան ներքեւ : Բարեբաղդաբար ,
օժանդակ զօրքերն արդէն մեկնած
են Յորմոզայէն և ծովային գործող
նախարարութիւնը պատրաստու-
թիւններ կը տեսնէ 6,000 զօրք ևս
զրկելու յառաջիկայ շաբթու մէջ ,
այնպէս որ պատերազմը պիտի կըր-
նայ փափաքելի ազդուութեամբ
յառաջ մղուիլ յունուարի վերջե-
րը կամ փետրուարի սկիզբը :
Յորմոզայէն մեկնող առաջին օ-
ժանդակ զօրադուռը յունի 10ին
կ'սպասուի ի թոնքին :

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱՐՇԱԽԱՆՔ ՄԸ

Սուաքիմէն եկած վերջին լու-
րերն հետաքրքրական են : Գահի-
րէէն կը ծանուցուի թէ կարմիր
ծովու արշաւական բանակին նախ-
կին հրամանատար Սթէֆէնսըն զօ-
րավարը Սուաքիմ ուղեւորեր է
Մէթիանտ գնդապետին հետ : Այս
բարձրաստիճան սպայից պաշտօնն
է անձամբ ստուգել իրաց վիճակը
ընդէլ թէ Պերպէրի վրայ յառաջ-
խաղացումը մը հնարաւոր է պատ-
րաստի զօրքերով կամ թէ հարկ է
օգնութեանց հասնելուն սպասել ,
որք այս պահուս ձիւրալթար կը հա-
մարմին : Այլեքսանդրիոյ լրագրաց
խօսքին նայելով , Սթէֆէնսըն զօ-
րավարը պիտի խոստանայ 3-4,000
զօրք Պերպէր հասնել յունվարի
վերջին 15էն առաջ : Պէրքայրի 49դ-
զօրադուռն , որ եղբայրս բա-
նակած է , արդէն հրաման ստա-
ցած է Սուաքիմ երթ ուլ պատ-
րաստուիլ :

Եթէ այս յուրերը ճիշդ են , ցոյց
կուտան թէ անգլ. զինուորական
իշխանութիւնը կ'ակնկալեն թէ
գետային արշաւանքն եթէ ոչ ան-
յաղթելի գէթ ծանր արգելքնե-
րու պիտի բաղիս : Վերջապէս հա-
մոզուած են որ եթէ այժմ դժուա-
րին է Նեղոսի ճանալ խարդում
հասնել , գրեթէ անհնարին է նաեւ
երկու ամէն թողուլ այդ գիւրքն ,
այնու զի Նեղոսի վրայ հաղորդակ-
ցութիւնը Պերպէրէն անդին չեն
կրնար անվթար պահուիլ ներկայ
եղանակիւ մէջ , յորում գետին
յուրերը յօժ կը ցածնան , Միւս
կողմէ կարեւոր է Սուաքիմէն մին-
չեւ Պերպէր ճանքան ապահովել ե-
րեք զխառոր պատճառներով , այն
է 1. եթէ Ուոլսի զօրավարին ար-
շաւանքն ի դերեւ երէն , բացուած
նոր ճանքով աղատել զկորստն : 2. ե-
թէ արշաւանքն յաջողի , նորա պա-
րենաւորութիւն և դիւրին նահանջ մը
ապահովել : 3. եթէ Անգլիոյ մէջ
հանրային կարծիքը խարգումի
պահպանումը պահանջէ , կարենալ
նմա զօհաջուր մտալ զինուորական
երկաթուղի մը շինելով Սուաքիմէն
ի Պերպէր : Միանգամայն կը պատ-
մուի թէ , այս երկաթուղոյն շի-
նութեան համար հարկ եղած նիւ-
թոյ մեծ մասն անցեալ ամսոյ վեր-
ջերը Սուաքիմ հասեր է արդէն :

Վեհ. Սուլթանն արքունի նա-
ւարանին տնօրէն Հասան փաշային
Ա. կարգի Մէհմետին , և ապա ից ու
երկրաշարժայ զանազան կարգի
պատուանշաններ շնորհեց :

— Դատական և կրօն. գործող
նախարար Հասան Ֆէհմի փաշա նա-
խընթաց օրը Վեհ. Սուլթանին ներ-
կայանալու պատիւ ունեցաւ :

— Թարիք լրագրին՝ իւր այս ա-
ւուր թուով՝ կը ծանուցանէ թէ ,
նախարարաց խորհուրդն՝ իւր երէկի
նստին մէջ որոշեր է որ Դատական
գործող նախարար Հասան Ֆէհմի
փաշա յառաջիկայ շաբթի օրը մայ-
րաքաղաքէս մեկնի ի Լիւնտրա :
Ինչպէս երէկ ևս ծանուցած էինք ,
կայսերական դիւանին անդամ Բե-
չիտ պէյ , Հասան Ֆէհմի փաշայի
քենեկալն Սէմէտ պէյ և փարիզի
Օսմ. դեսպանատան Ա. Բարտու-
ղար Միսաք էֆ. Ն. վսեմութեան
պիտի ուղեկցին ի Լիւնտրա :

— Մարաքաղաքիս տեղւոյն պա-
հան խորհրդին կողմէ այս ա-
ւուր Թուրքերէն լրագրաց մէջ
հրատարակեալ պաշտօնական ազդ-
մը կը ծանուցանէ թէ , Պիզայի գա-
ւառակին Չաթի-Չամ գիւղին մէջ
պատահած հիւանդութիւնն ժան-
տաւեղ է (ֆէւր Բէֆէ) և հե-
տեւապէս , համաճարակ աստի մը
երկիւղալի բնութիւնը չունի : Թէ
և այս հիւանդութիւնն 50 օրէ
ի վեր յերեւան ելած է յիշեալ
գիւղին մէջ , ըսոյց ցարդ 16 հոգի
ապաքինած են և այս պահուս մի-
այն 16 հիւանդ կը գտնուին եղեր :
Հետեւապէս յիշեալ գիւղին բոլոր-
տիքը առողջապահական շղթայ
հաստատելու հարկ չէ մնացած :

— Աղբիւնաւորաց պաշտօնա-
կան լրագիրը կը ծանուցանէ թէ ,
Քէշանի գաւառակին քանի մը գիւ-
ղորէից արջառներուն մէջ համա-
ճարակ հիւանդութիւն մը ծագած
է , և թէ Աղբիւնաւորաց իշխա-
նութիւնը միջոցներ ձեռք առեր
են հիւանդութեան ծաւալումն ար-
գիւրելու համար :

— Վերջին տեղեկութեանց նա-
յերով , կըսէ Սթամպուլ , Թուր-
քիոյ և Գարատաղի միջեւ նոր ուս-
մանադիմն որոշող պայմանադիրն ,
ինչպէս նաեւ երկու կառավարու-
թեանց միջեւ առկա խնդիրները
վերջապէս կարգադրող Բրիտոպոլը
գեկտ. 29ին կնքուեր են : Վեհ.
Սուլթանին կողմէ վսեմ. Տէրվիշ
փաշա , Նուսրէթ փաշա և Վէլի
Բիզա-փաշա և Գարատաղի Նիքի-
թա իշխանին կողմէ Կ. Պոլսոյ գոր-
ծակատար Պ. Վիւլքովիչ իբրեւ
պատուիրակ ստորագրած են յիշ-
եալ պաշտօնագրերը :

— Բերայի լրագիրը բացարձա-
կապէս ևս հերքեն այն լուրը թէ ,
Բեթիի քննչութեան տնօրէն Պ.
Լանկ հրաժարական տուեր է :

— Դատական գործող նախարար
Հասան Ֆէհմի փաշա՝ կիրակի օրը
Ղալաթա-Սէրայի բանան երթալով ,
բանտարկելոյ վիճակը , ինչպէս
նաեւ բանտարկութեան տեւողու-
թիւնն ու շարժաւթիւնները քննեց ,
Նախարարը մեկնելու առեն գու-
մար մը թողուց , որպէս զի անու-
շեղէն կերակուր մը պատրաստուելով
բանտարկելոյ բաշխուի : Այս հը-
րաման նոյն իրիկունն իսկ գոր-
ծադրուեցաւ :

— Բերայի լրագիրը կը ծանու-
ցանեն թէ , Տէրքոսի ջուրն յառա-
ջիկայ շաբթու մէջ Բերա պիտի
հասնի և այս առթիւ հանդէս մը
պիտի կատարուի Թէփէ-Պաշիի
թաղապետական պարտիզին մէջ ,

ուր առաջին անգամ պիտի ժայթ-
քէ Տէրքոսի ջուրը : Բոլոր նախա-
րարը , բարձրաստիճան անձինք և
գետապանք ներկայ պիտի գտնուին
այս հանգիսին :

— Արեւելեան Բուսէլիի գաւա-
ռական ժողովոյ նստաշրջանը գեկտ.
23ին փակուեր և կուսակալ կալվրիլ
փաշա այս առթիւ բանախօսութիւն
մ'ըրեր է :

— Երէկ Հոսովմեական Հայոց
Պատրիարք Դեր. Ազարեան սրբա-
դանի անուան տարեգարձը լինելով ,
կրօնական գործող պաշտօնատան
կողմէ յատուկ պաշտօնատար մը
զրկուած է Ն. Սրբադնութեան ի
շնորհաւորութիւն :

— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճե-
ցաւ արտօնել ծերակոյտի անդամ
Լիզիֆէթ պէյն , Սերալիոյ Միւս
թագաւորին շնորհած Ս. Սալայի
պատուանշանը կրելու :

— Լրագիրը կը ծանուցանեն
թէ , պետական խորհրդոյ կողմէ
յանձնախուսմը մը կազմուած է ֆե-
ւրէր-Կոչուած որթային հիւանդու-
թեան թուրքիա մտնելն արգելելու
միջոցներ տնօրինող կանոնադրու-
թիւն մը պատրաստելու պաշտօ-
նով :

— Տանիմարքայի թագաւորին
կրտսեր որդի վալդամար իշխան
իւր մեկնումն Սթէֆէնսըն յետաճգած
լինելով , հաղիւ յառաջիկայ կիրա-
կի կամ երկուշաբթի օրը պիտի
կրնայ հասնիլ մայրաքաղաք :

— Լա-Թիւրքի կը ծանուցանէ
թէ , հինգ գողեր կիրակի իրիկուն
Բերայի Սոֆիալը փողոցին անկիւնն
ոսկերիչ Պ. Վիթսլայի վրայ յար-
ձակելով , 30 ոսկւոյ արծաթութեամբ
գոհար կողոպտեր են , զորս յաճա-
խորդի մը տունը տարած էր ցոյց
տալու համար :

— Տանիմարքայի թագաւորին
կրտսեր որդին վալդամար իշխանը
Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու
պատիւ ունենալէ դատ , կայսերա-
կան սեղանին վրայ եւս ճաշելու
պատիւ պիտի ունենայ :

— Մահուսէի ընկերութեան
նորընտր տնօրէն Մէհմետ փաշա
որոշեր է արքունի նաւարանին
թափուր պաշտօնատաններէն մին
փոխադրել Ղալաթիոյ կեդրոնատե-
ղին և միանգամայն պաշտօնէից
թոշակներուն վրայ զեղչել ընել :

— Թարիք լրագիրը կը ծանու-
ցանէ թէ , ինչ ինչ զեղծմանց ար-
քունի նաւարանէն պատճառաւ ար-
տաքսեալ Մուսթաֆա էֆէնտիի
հարցաքննութիւնն ավանայն փու-
թով յառաջ կը տարուի Գաղաքա-
պետութեան պաշտօնատան մէջ , և
թէ հարկ տեսնուած է Հարէնց
Նշան և Ղալաթիոյ սեղանաւորնե-
րէն Յարուլին Գարամանեան է-
ֆէնտիկն ևս ի հարցաքննութիւն
հրաւրել : Նոյնպէս որոշուեր է
կնքոյ ներքեւ գնել ծովային գործող
պաշտօնատան մէջ գտնուող Հալա-
լէնքու բոլոր տոմարները :

ԱՅԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

— Գաղ. ժողովն երէկ դուստրե-
ցաւ նախագահութեամբ Պատրի-
արքական Տեղապահ հօր , առե-
նադետութեամբ Մարտուտեան Սի-
մօն պէյի և հետեւեալ տնօրինու-
թիւններն ըլլաւ .

1. Ժողովը Ուստաշայ եղանց
աղա կարապետի մէկ նամակէն ի-
մանալով որ բարիկառակ Յովսէփ
իզմիրլեանցի կտակած քան հա-
զար բուպիլի տաճարները Բերքոս
պուրկի արտաքին գործող նախա-
րարութեան միջոցաւ յուղարկուած

են սոստ Ռուսական դեսպանատու-
նէն , առ հողերոյ Ս. Պատրիարքն
ուղղեալ նամակաւ , և տեսնելով
որ այս դուստր գեւ Պատրիար-
քարան յանձնուած չէ , յանձնա-
րարեց Դեր. Նար-Պէյ Սրբադանի ,
որ բարեհաճի այս մասին տեղեկու-
թիւն ստանալ Ռուսական դեսպա-
նատունէն և հաղորդել վարչու-
թեան :

2. Ժողովը նկատելով որ Պատ-
րիարքական Տեղապահ պաշտօնին
փութեցման և Պատրիարքական
ընտրութեան Պուլլուլթուն Բ. Դըռ-
նէն գեւ չէր հասած ի Պատրիար-
քարան , անմիջապէս Թաղբիւր մը
պատրաստեց և յուղարկեց առ
Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն , ինդերե-
լով որ շնորհ ընէ փութացնել Պատ-
րիարքական Պուլլուլթուն :

3. Կեդրոնական վարժարանի
բացման խնդրոյն համար կարգեալ
յանձնաժողովոյ անդամներէն Խա-
ւան Մկրտիչ , Սրբութեան Կարա-
պետ և Նորատունկեան Յարութիւն
էֆէնտիները Գաղ. ժողովոյ ներ-
կայանալով , յանձնաժողովոյ տե-
ղեկադիրը մատուցին :

Ժողովը նկատողութեան տուը-
րով զայն , ինչպէս նաեւ Ուսումն.
խորհրդոյ մի և նոյն խնդրոյն հա-
մար ներկայած յայտադիրը , տե-
սաւ որ յանձնաժողովոյ տեղեկա-
գրին եղբայրացութիւնը Ուսումն.
խորհրդոյ առաջարկութեանց հետ
համաձայն էին սկզբամբ . հետեւա-
պէս ընդունեց տեղեկագրին եղ-
բայրացութիւնն , որոշելով սակայն
որ կեդրոնական վարժարանը բաց-
ուի Ղալաթիոյ շէնքին մէջ , որ ար-
դէն նոյն անունը կրէ , և միանգա-
մայն յանձնարարեց Ներսէս վար-
ժապետեան Ուսումնարանի ընկե-
րութեան գաղութարկաց , որ ըն-
կերութիւնը ջանադիր լինի յառա-
ջիկայ սեպտ. 1ին բանալու Կեդր-
վարժարանը : Միանգամայն իւր
գոհունակութիւնն յայտնեց անոնց ,
և խոստացաւ իւր ձեռնադրութիւն-
նը մատուցանել գործին յաջողու-
թեան համար :

Ժողովն զբաղեցաւ նաեւ թաղա-
յին և յարաբերական խնդիրներով :

Ստուգելոյնք որ Գաղաքական
ժողովոյ երէկի նստին մէջ որոշ-
ւած Թագրին երէկ իսկ մատուց-
ւեր է Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Սա-
լիտ փաշայի , որ զայն յանձնեւ է
կրօնական գործող պաշտօնատան
վերադասուչ Ձիւլէր պէյի : Այս
Թագրիւր նախորդին յար և նման է
եղեր :

Գաղ. ժողովն որոշեր է որ եթէ
այս Թագրիւր վրայ ևս Պատրիար-
քական Պուլլուլթունն առաքումն
յապաղի , յայնժամ խառն ժողովոյ
կողմէ յատուկ պատգամաւորու-
թիւն մ'երթայ Մեծ-Եպարքոս
Բարձր. Սալիտ փաշայի :

Երէկ Դեր. Տաճատ և Վահան
վարդապետը , իբրեւ անդամ կրօն.
ժողովոյ , Գաղ. ժողովոյ ներկայա-
նալով , Պատրիարքական ընտրու-
թեան և Տեղապահական պաշտօ-
նին փութեցման վերաբերեալ
Պուլլուլթունն յապաղման մասին
բացատրութիւն խնդրեցին և յի-
շեցուցին թէ՝ ըստ որոյման խառն
ժողովոյ պէտք էր որ պատգամա-
ւորութիւն մ'երթար Բ. Դուռն ,
եթէ յիշեալ Պուլլուլթուն 15 օրէն
աւելի յապաղէր : Գաղ. ժողովոյ
վսեմ. ատենապետն պատասխա-
նեց թէ՝ Գաղ. ժողովն որոշած է
Թագրիւր գրել և խնդրել կայսերա-
կան կառավարութեան որ անյա-
պաղ շնորհ ընէ Պատրիարքարանի
հաղորդել Պատրիարքական ընտ-

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՅԵՏՈՄԱՆՈՒ

Կը պատրաստուի աղնիւ քար-
դերու վրայ ամեն լեզուաւ և զա-
նազան զարդազրեւոյ, ի գին 100
հատը 10 դահեկան:

Փափաքողք դիմելու են Արամ-
եան տպարանը, Չաքմաքճըլար
Յակոբեան խան թիւ 13:

ՄԱՐԴԱՐ ԳՈՒԼԱՔԱՐԱՆ

Ինչպէս որ յայտնի է, Բուսնիի եր-
կաթուղեաց բաժնեկիցիներու վիճակա-
հանութիւնը տեղի կ'ունենայ երկու ա-
միսը մի անգամ արքունի փողերանոցին
մէջ:

Սոյն վիճակահանութեան 90րդ վի-
ճակահանութիւնը հրապարակաւ տեղի
պիտի ունենայ 1888 (ըստ Ներ-) փետր-
մէկին, եւ 130 թիւեր պիտի չահին յո-
րոց 50 ր մեծ պարգեւաւոր են եւ ա-
ռաջին պարգեւն է 300,000 Փրանք:
Ուստի Մ. Գուլաքարեան էֆ. կ'աղա-
րարէ թէ այս անգամ դարձեալ բաժ-
նեկիցիներ ի վաճառ հանած է, եւ կը
հրաւիրէ իւր գնորդները ի Ղալաթիա
կամուրջի գլուխ թիւ 35:

Գինները խիստ աժան են:

20 Յրէք.—93 Ղը:

ԺԱՄԱԳՈՐԾ

Գ. Է. ՍԷՎԱԶԱՆ

Մահապարտ
Է. Է. 244

Իւր արհեստական փորձառու-
թիւնը գնահատող Արգոյ հասարա-
կութեան պատիւ ունի ծանուցանել
թէ՝ այս անգամ Բարիկու ամենէն
նշանաւոր գործարաններէն միոյն
մէջ պատրաստել տուած է նշանակ-
եալ գնով նմանը ցարդ չտեսնուած,
կոթէն լարուող, ընտիր և խիստ
ձեւաւոր ժամացոյցներ, որք ու-
սանողաց, գործաւորաց ճանապար-
հորդաց ի մի բան ամէն կարգի ան-
ձանց գործածութեան յարմար են,
և որոց 20 տարի կանոնաւոր բանիլը
կ'երաշխարհէ յեթէ տարին անգամ
մը միայն իւրաքանչիւն:

Դաւառներէ եկած յանձնարա-
րութիւնք փութով և ճշգրտութեամբ
կը կատարուին:

ՀԱՄԱՌՈՏ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցաց համար

Հին պատմութիւն Արեւ. ժողովրդոց
Հատը Ա.

Երկրորդ տպագրութիւն

Յօրինեց Մ. Մահապարտ

Կը գտնուի ամեն հայ գրարկաճա-
ռաց քով. գին 6 ղրուշ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԱՐԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ

Հիշեալ

ՏՈՔՈՒՆ Ս. Ս. ՓԵՏԵՍԻՄԱՆԻԱՆ

Բազմահմուտ Տըքթորը մարդկա-
յին պատմութեան և ծագիկ հիւանս
գութեան վրայ կը խօսի իւր այր
երկասիրութեան մէջ, որ մաքու-
թիւն վրայ տպագրուած և բազ-
մաթիւ լուսանկար և փորագրեալ
պատկերներով դարձարուած է:
Այս գեղեցիկ մատենան, որոյ գի-
նը 35 ղրուշ է, կը վաճառուի Պո-
լիս, Գաֆաֆեան գրատունը, Ղա-
լաթիա, Բակուր Արշակ էֆէնտի
թղթավաճառանոցն, և Բերա, Լո-
րէնց և Քէյլ գրատունը:

ԿՈՒՆԵՔԻՆԻԼ-ԼՈՒՂԱՐ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՅՈՒՆԱՆԵՐԵՆԵ Ի ԹԱԻՐԵՐԵՆԵ

Աշխատասիրողք

ՄԵԿԵՐԵ ԵՆԻՐԵ ԵՄԵՐԵՆԵ
Պաշտօնեայք Հասարակաց կրթութեան
Գրաքննութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գրէէն Պաշտօնեայք
Այս բառարանն, պարունակած ար-
ւեստական եւ գիտական բառերու ճո-
րութեամբն, բացատրութեանց յստա-
կութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը
կը համարուի: Սոյն գործը ցարդ հը-
րատարակուած Ֆրանսերէն-Թուրքերէն
բառադրոց վրայ սա առաւելութիւնն
ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած
բացատրութիւններն լատին տառերով
եւս նշանակուած են անոր մէջ, մաս-
նաւորապէս ի գիւրութիւն օտարազ-
եաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ եւ
մաքուր տպագրութեամբ տետր առ
տետր իւր կ'ընծայուի Արամեան տը-
պարանէն:

Առաջին հատրն՝ որ երեսուն երկու
երեսներով երեսուն եւ մէկ տետրակ-
ներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր
հրատարակուելի յետոյ կ'ազմուած կը
վաճառուի ի գին 60 դահ. արծաթ:

Բ. հատրնին 22 ըրդ տետրն եւս
հրատարակուած է նա կը վաճառուի
ի գին 2 դահ. արծ. իւրաքանչիւրն:

Բ. հատրնին 13րդ տետրին հրատա-
րակուած լինելով՝ բաժանորդագրու-
թիւնը փակուած է:

ՈՒՆԵՔԻՆ ԿԱՄ ՁԵՑԹՈՒՆ
ԼԵՆՆԱՅԻՆ ԱՌԱՆ Ի ԿԻՒԻԿԻՍ

Ն Կ Ա Ր Ա Գ Ի Ր

Տեղեւան, Կենսական, Բանասիրական
և Լեզուաբանական

Գրեց Յ. Յ. Արաքէրտեան

Արամեան մաքուր տպագրութեամբ
ի լոյս եկած լինելով, կը վաճառուի ա-
մեն գրավաճառաց քով, ի գին 10 դա-
հեկանի:

Ծ Ա Ղ Ի Կ

ԱՐԴԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Մասն. Բ.

Ի պէտս վարժարանաց

Աշխատասիրողք Ե. Մահապարտ

Հաւաքածոյիս այս Բ. մասին
մէջ գրական խիստ նշանաւոր հատ-
ուածներ և հրահանգիչ բազմա-
տալիւններ կան:

Կը ծախուի Բ. Գալաֆեան և Վ.
Մարգարեան գրատուններ և ուրիշ
գրավաճառաց քով գին 8 ղրշ:

Ա. Զ. Գ.

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՊԱՐԵՂԻՆԱՅ

Պալք-բազար Թանմիզ փողոց թիւ 59
ճիշդ դեմ առ. դեմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տէօքմէճեանի վաճա-
ռատան մէջ կը գտնուին նպարե-
ղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ
ապրանքներ, որպիսիք են՝ խահ-
վէ՝ սովորական, լաւ եւ ընտրա-
գոյն (Մարթինիքս). չաքար՝
թրիէսթի, Մարսիլիոյ և Հօլան-
տայի, ալեալ տեսակ ընտրա-
մաշէթներէ զատ, Ֆրանսական
բուն Ֆուրնիէ. Սիպիլի թարմիւղ,
Նարոլի և ճէնօվայի մաքարօն ու
շէհրիլէ. բրինձ՝ Մալսուսէ և Բի-
զօն առաջին կարգի. անուշեղն-
նի և խմորեղէնի յատուկ լաւա-
գոյն պիւրներ. Գանտիլոյ եւ Այ-
վալքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթի,
քարիւղ (կաղ), ի մի բան, սոյն
վաճառատան մէջ կը ծախուի իր
ամեն տեսակներով լաւագոյնն
այն պիտանի բաներու՝ որք ա-
ռեւտրական սոյն ճիւղին կը վե-
րաբերին:

Գինները գոհացուցիչ են:

ԱՊԱՌԻԿ ԶԿԱՅ

ՓՈՒՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կոստա լայելի ճամիի դէմ
թիւ 13 մի նոր դեղարան լաց-
ուած է, ուր դեղագործը կը պատ-
րաստուին փութով եւ մասնա-
ւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ
Եւրոպայէ եկած ամեն տեսակ
պատրաստ դեղերը հատով կամ
որ եւ իցէ քանակութեամբ, զո-
րա նշանաւոր գործարաններէ
ուղղակի բերել կուտայ իւր
անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը
յոյժ օգտակար ծառայութիւն
մ'է հասարակութեան, մասնա-
ւանդ նիւթական մեծ շահարե-
րութիւն ամեն անոնց որք իրենց
փնտռածն ճշգրտապէս գտնելու հա-
մար դատապարտուած են հե-
ռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախող-
ները գնոց չափաւորութեան հետ
դեղօրէնց ընտրութեամբ դոհա-
ցնեն իրեն սկզբունք ընտրող
սոյն Տ. Այլազիւրեան դեղարա-
նը, որ երկար տարիներէ ի վեր
հոգակաւոր եղած է Եֆէնի-ճամի
թաղամասին դէմ՝ այս անգամ
ամբողջապէս փոխադրուած է
Կոստա լայելի ճամիի դէմ թ. 13:

Սոյն փոխադրութեան առ-
թիւ Եւրոպայէ բերել տուած է
խիստ թարմ հանգային ջրեր,
Պօրտոյի եւ Մալակայի զինիներ,
զանազան ըմպելիք, անուշա-
հոտք, եւ այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն
այն դեղարանը իւր Զկան իւղի
մասնաճիւղով, եւ յիշուի յաճա-
խողք զմայլած են պարանոց
ընտրութեան, մաքրութեան եւ
գնոց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը
յաճախեն ճարտար եւ հօշակա-
ւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկ-
ներու համար ալ պէտք է լուր
արուի ժամանակին:

Ղալաթիա հանրաժանօք վա-
ճառական Սինասեան էֆէնտի
որդի Տօքթօր Սինասեան էֆէն-
տի բարեհաճած է արդէն ուր-
բաթ օրեր ձրիաբար դարմանել
աղքատներն:

Ա. Զ. Գ.

Հրադիրս ձեռքէ կը ծախուի
նաեւ Պահլէ-գարու ջրավաճառ
Պօղոս և Յակոբ աղաներուն խա-
նութը:

Հանրիէթ յերաւի իւր սենեակն ելաւ, բայց քանի
մը վայրկեան վերջը իրեն այնպէս եկաւ թէ օգ առնելու
պէտք ունէր: Մայրը մէկ ժամ դադարեալ էր, ուստի Հան-
րիէթ ճեմելիքը պատելու ժամանակ ունէր և կրնար իւր
սենեակը վերադառնալ, պարոնուհին իւր այցելուները
տակաւին չճամբած: Յարդէ գլխարկ մը դրաւ գլուխը և
վար իջաւ: Նախասենեկին մէջ երկու վարձակալ կ'սպա-
սէին, Հանրիէթ դղեկէն դուրս ելաւ և դէպ ի ճեմե-
լիք ուղեւորեցաւ:

Մեծ նշարներեայ մէջ մտաւ ուր Գալլ Յովհաննէս
երեւցած էր իրեն երկրորդ անգամ: Թէեւ կանայ սեն-
եակը յաճախ մարդ չէր մտներ, սակայն բաւական խը-
նամբ տեսած էր, հոգին վրայ խոտի չիւղ մը անգամ չէր
երեւեր:

Հանրիէթ յիշատակներով լի գտաւ այն սենեակը և
սիրան սկսաւ բաբախել, չափազանց կը նեղուէր և պատ-
րաստ էր լալու, երկար հառաչանք մ'արձակեց, նշար-
եաց սենեկէն յանկարծ դուրս ելաւ և մութ ճամբայ մը
բռնեց:

Յանկարծ պարոնը առջեւ ելաւ որ առտուընէ ի
վեր դարանամուտ եղած էր:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ՅՈՒՄՈՐԱՅԻՆ ՈՒՆԻԿԱՆ

Հանրիէթ իւր հայրը տեսնելուն պէս զարմացման
ճիւղ մ'արձակեց:

Պարոնը խնդալով տղկան մօտեցաւ. բայց օրիորդը
եթէ ուշադրութիւն ընէր պիտի տեսներ թէ իւր հայրը
յուզեալ էր և աչքերը խռովեալ:

— Զէի կարծեր որ ձեզի պիտի հանդիպիմ, հայր իմ
ըսաւ նա. վօքուրէն հեռի կը կարծէի զձեզ:

— Այսօր ժամը չի վերադարձայ, այս առաւօտ
կանուի մեկնած էի:

— Ճշմարիտ է:

— Երջանիկ դիպուած մը պատճառ եղաւ ինձ, այս
ճամբէն գալու, դղեակ վերադառնալու համար քանի որ
իրարու հանդիպեցանք:

Ակնարկ մը նետեց իւր շուրջը, յետոյ աղջիկը իւր
թեւը առնելով:

— Եկուր, ըսաւ անոր, իմ սիրելի Հանրիէթիս հետ
առանձին մնալս հաղուադիւտ երջանկութիւն մ'է ուրիշ
կուղեմ օգտիլ, եկուր սիրելիս, խօսակցինք:

— Երկար ատեն մնալ չեմ ուզեր ձեզի հետ, պա-
տասխանեց Հանրիէթ անուշ և տխուր ժպիտով մը,
պէտք է որ կէս ժամէն մօրս քով գտնուիմ, որ կերելի
թէ կարեւոր բան մը ունի ինձ ըսելու:

— Օհ, կէս ժամէն, ըսաւ պարոնը անսովոր եղա-
նակաւ մը:

— Եւ աւելցուց:

— Խօսակցելու ժամանակ ունինք:

Եւ Հանրիէթի հետ խօսելով Բէթրօ-Քասթօնայի
վրայ և պէտք եղած շնորհաւորութիւններն ընելով, ճե-
մելիքին պզտիկ դրան մը քով տարաւ, որ մեծ ճամբու
մը վրայ կը բացուէր: Այս դուռը թերեւս պարտիզ-